

Informace

**o zabezpečování povinností vyplývajících pro Ministerstvo financí
ze zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních
samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších
předpisů a zákonů souvisejících**

v období od 1. července 2011 do 30. června 2012

Obsah

A.	Úvod	2
(a)	Legislativní rámec	2
(b)	Povinnosti Ministerstva financí jsou:	2
(c)	Povinnost a oprávnění krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy jsou:	2
(d)	Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření	3
(e)	Celostátní informační systém IS MPP	3
B.	Zhodnocení přezkoumání hospodaření za rok 2011	3
	Tabulka č. 1: Způsob zajištění přezkoumání hospodaření za rok 2011	3
1.	Přezkoumávání krajů, hlavního města Prahy a regionálních rad regionů soudržnosti	4
(a)	Zabezpečení a plán	4
(b)	Výsledky	4
	Tabulka č. 2: Porovnání výsledků přezkoumání vykonaných Ministerstvem financí	5
(c)	Dílčí shrnutí	5
2.	Přezkoumávání hospodaření obcí, městských částí hl. m. Prahy a dobrovolných svazků obcí (DSO)	5
	Tabulka č. 3: Vývoj zabezpečení přezkoumání hospodaření obcí a DSO	5
(a)	Zabezpečení a plán	6
(b)	Výsledky přezkoumání hospodaření zabezpečované krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy	6
(c)	Náprava zjištěných chyb a nedostatků	7
(d)	Porovnání výsledků přezkoumání za rok 2010 a 2011 zabezpečované krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy	7
	Tabulka č. 4: Porovnání průběhu a výsledků přezkoumání obcí a městských částí hl. m. Prahy	7
(e)	Přezkoumání hospodaření zabezpečované auditorem	8
	Tabulka č. 5: Porovnání výsledků přezkoumání hospodaření za roky 2010 a 2011	8
	Graf č. 1: Struktura obcí vč. městských částí hl. m. Prahy podle velikosti, které přezkoumávají auditoři a krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy	9
(f)	Přezkoumání hospodaření a správní delikty	9
(g)	Dílčí shrnutí	10
3.	Zajišťování činností podmiňujících výkon přezkoumání hospodaření	10
(a)	Dozor nad dodržováním zákona	10
(b)	Metodické řízení procesu přezkoumávání	11
(c)	Kontrola výkonu přenesené působnosti	12
(d)	Informační systém, modul plánování a přezkoumávání (IS MPP)	12
C.	Závěr a doporučení	13
(a)	Závěr	13
(b)	Doporučení	13

A. Úvod

Institut **přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků** představuje specifickou, každý rok se opakující kontrolní činnost. Jejím cílem je získání informací, zda územní samosprávné celky hospodaří v daném roce v souladu s platnými zákony.

Přezkoumávání hospodaření **je upraveno zákonem č. 420/2004 Sb.**, o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, který zákon upravuje věcný obsah přezkoumání, postup, pravidla při zabezpečení přezkoumávání, vymezuje práva obou stran a stanoví termíny prováděných přezkoumání.

Za přezkoumání hospodaření všech územních samosprávných celků odpovídá Ministerstvo financí (4 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, dále jen kompetenční zákon). Část příslušných kompetencí k vlastnímu výkonu přezkoumání hospodaření byla zákony přenesena na **krajské úřady** a na **Magistrát hl. m. Prahy, které jako přezkoumávající orgány** vykonávají přezkoumání hospodaření v přenesené působnosti.

(a) Legislativní rámec

Při výkonu přezkoumávání hospodaření je postupováno podle zákonů, které jsou závazné pro územní celky. Jedná se především o následující zákony:

- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

(b) Povinnosti Ministerstva financí jsou:

- **přezkoumat hospodaření 13 krajů** podle § 20 zákona č. 129/2000 Sb.,
- **přezkoumat hospodaření hl. m. Prahy** za uplynulý kalendářní rok, pokud o to hl. m. Praha požádá podle § 38 zákona č. 131/2000 Sb.,
- **přezkoumat hospodaření 7 regionálních rad regionů soudržnosti** podle § 16a zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje,
- **kontrolovat výkon přenesené působnosti** realizovaný orgány územní samosprávy na svěřeném úseku (§ 92a písm. b) zákona č. 129/2000 Sb. a § 113 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb.) v souladu s usnesením vlády ČR č. 1181 ze dne 18. října 2006,
- **vykonávat dozor nad přezkoumáním hospodaření**, které uskutečnily krajské úřady nebo Magistrát hl. m. Prahy v přenesené působnosti anebo auditori a auditorské společnosti,
- **zajistit metodické řízení a koordinaci** přezkoumávání hospodaření vykonávaného krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy a dále zajistit dozor (§ 20 odst. 1 zákona č. 420/2004 Sb.),
- **řídit výkon státní správy** v této oblasti vydáváním právních předpisů a směrnic podle § 92 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb. a § 118 odst. 3 písm. a) zákona č. 131/2000 Sb.

(c) Povinnost a oprávnění krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy jsou:

- **přezkoumat hospodaření u obcí, městských částí hl. m. Prahy a dobrovolných svazků obcí, které nezadali přezkoumání hospodaření auditorovi nebo auditorské společnosti,**
- **kontrolovat plnění opatření k nápravě chyb a nedostatků zjištěných** při přezkoumání hospodaření za předchozí období, a to i v případě, kdy přezkoumání hospodaření vykonal auditor nebo auditorská společnost.

(d) Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření

Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření jsou v souladu s ustanovením § 17 zákona č. 250/2000 Sb. nedílnou součástí závěrečných účtů územních samosprávných celků za kalendářní rok projednávaných v příslušných orgánech.

Zákon č. 250/2000 Sb. dává systému přezkoumávání hospodaření po legislativní stránce jednoznačný základ pro zabezpečení každoroční kontroly hospodaření celé územní samosprávy a dalších subjektů, které hospodaří podle uvedeného zákona.

(e) Celostátní informační systém IS MPP

Informační systém IS MPP modul plánování a přezkoumávání spravuje, vyvíjí a zdokonaluje Ministerstvo financí.

Při výkonu přezkoumání hospodaření je používán všemi přezkoumávajícími subjekty:

- krajskými úřady,
- Magistrátem hl. m. Prahy
- Ministerstvem financí.

Informační systém je dále využíván při dozorové činnosti nad přezkoumáním hospodaření prováděné kontrolory Generálního finančního ředitelství.

V celostátním informačním systému jsou obsaženy nejen zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření, které jsou výsledkem provedeného přezkoumání, ale i výsledky dozorové činnosti nad přezkoumáním hospodaření. Tato skutečnost umožňuje vyhodnocovat zjištěné nedostatky v hospodaření územních celků i účinnost přijatých opatření k jejich nápravě.

Zavedením celostátního informačního systému IS MPP je sjednocen způsob a postup výše uvedených přezkoumávajících subjektů při provádění kontrol u územně samosprávných celků.

B. Zhodnocení přezkoumání hospodaření za rok 2011

Přezkoumání hospodaření všech **13 krajů** a **7 regionálních rad** za rok 2011 vykonalo Ministerstvo financí ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb. a ustanovení § 16a zákona č. 248/2000 Sb.

Hlavní město Praha nebylo do plánu přezkoumávání hospodaření na rok 2011 zahrnuto, protože využilo možnosti dané ustanovením § 38 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., a zadalo přezkoumání svého hospodaření auditorské společnosti Deloitte Audit, s.r.o., stejně jako v předchozích letech.

Tabulka č. 1: Způsob zajištění přezkoumání hospodaření za rok 2011

Přezkoumání hospodaření za rok	2011	Kraje	Hl. m. Praha	Regionální rady	Obce	DSO	MČ hl. m. Prahy	Celkem
Celkem územních celků		13	1	7	6 245	763	57	7 086
Přezkoumávající orgán	KÚ a Magistrát HMP	-	-	-	5 370	571	41	5 982
	Ministerstvo financí	13	-	7	-	-	-	20
Auditoři / Auditorské společnosti		-	1	-	875	192	16	1 084

Zdroj: IS MPP

Krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy, jakožto přezkoumávající orgány, požádalo o přezkoumání hospodaření 5 982 územních celků (dále jen ÚC), z toho 5 370 obcí, 41 městských částí hl. m. Prahy a 571 dobrovolných svazků obcí (dále jen DSO).

Své rozhodnutí zadat přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti oznámilo přezkoumávajícím orgánům 1 084 ÚC (hl. m. Praha, jeho 16 městských částí, 875 obcí a 192 DSO).

1. Přezkoumávání krajů, hlavního města Prahy a regionálních rad regionů soudržnosti

(a) Zabezpečení a plán

U všech krajů a regionálních rad byla vykonána podle § 4 odst. 4 zákona č. 420/2004 Sb., dílčí přezkoumání. Jednalo se o dvě dílčí přezkoumání hospodaření, která od července 2011 do ukončení přezkoumání v květnu 2012 byla u uvedených subjektů vykonána. To umožnilo jednotlivým krajským úřadům a úřadům regionálních rad průběžnou nápravu odstranitelných chyb a nedostatků.

Plán kontrol byl sestaven tak, aby přezkoumávané subjekty mohly předat včas Ministerstvu financí svá stanoviska k návrhům zpráv o výsledku přezkoumání hospodaření a následně převzít konečné znění zpráv o výsledku přezkoumání hospodaření a projednat je do 30. června 2012 jako součást závěrečných účtů za rok 2011 v zastupitelstvech krajů, resp. ve výborech regionálních rad. V rámci přezkoumání hospodaření krajů, obdobně jako v minulých letech, byly kontrolovány i vybrané příspěvkové organizace a jejich hospodaření se svěřeným majetkem a s příspěvků z rozpočtu zřizovatele. V roce 2011 byla provedena tato kontrola u **14 příspěvkových organizací** z oblasti sociálních služeb (převážně domovy pro seniory). Ke zjištěným nedostatkům byla jejich zřizovateli (kraji) přijata opatření k nápravě.

Vlastní přezkoumání hospodaření krajů a regionálních rad vykonalo 4 kontrolní skupiny složené z kontrolorů Ministerstva financí (celkem 9 kontrolorů) a z přibraných osob (ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 420/2004 Sb.). Jako přibrané osoby pracovalo v kontrolních skupinách 35 kontrolorů z oddělení finanční kontroly finančních ředitelství a 7 dalších přibraných osob (kontrolorů-specialistů), pracujících na základě dohod o pracovní činnosti. Kontroloři z jednotlivých finančních ředitelství se významně podíleli převážně na přezkoumání hospodaření v oblasti podnikatelské činnosti, vypořádání vztahů se státním rozpočtem a čerpání dotací. Ostatní přibrané osoby se podílely zejména na přezkoumání hospodaření v oblasti veřejných zakázek, závazků a pohledávek, věcných břemen, účetnictví, smluvních vztahů a hospodaření s majetkem.

Na krajských úřadech a Magistrátu hl. m. Prahy zajišťovalo přezkoumání hospodaření obcí a DSO celkem 235 zaměstnanců těchto úřadů.

(b) Výsledky

Přezkoumání hospodaření krajů a regionálních rad lze charakterizovat následovně:

- v rámci přezkoumání hospodaření **nebyly zjištěny závažné chyby a nedostatky** uvedené v ustanovení § 10 odst. 3 písm. c) zákona č. 420/2004 Sb.; (např.: neoprávněné použití prostředků státního rozpočtu); oproti předchozím letům došlo ke snížení především závažnosti zjišťovaných nedostatků;
- v hospodaření krajů **bylo zjištěno 22 méně závažných chyb a nedostatků** ve smyslu ustanovení § 10 odst. 3 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb.

Převážná většina zjištěných chyb a nedostatků byla napravena již v průběhu vlastního přezkoumání hospodaření; nebylo tak nutné vyžadovat přijetí následných opatření k nápravě. Pouze u Středočeského kraje bylo nutno využít informační povinnosti v souladu s ustanovením § 13 odst. 2 zákona č. 420/2004 Sb.

Tabulka č. 2: Porovnání výsledků přezkoumání vykonaných Ministerstvem financí

Chyby a nedostatky z toho:	Počet případů celkem					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
napravené v průběhu dílčích přezkoumání	44	34	26	13	19	15
které trvají, nebo bylo přijato systémové opatření	10	15	6	0	2	6
k nimž nebylo možné přijmout opatření k nápravě	3	4	0	8	0	1
Celkem chyby a nedostatky	57	53	32	21	21	22
Upozornění na možná rizika	6	4	17	13	9	5
CELKEM	63	57	49	34	30	27

(c) Dílčí shrnutí

Systém přezkoumávání hospodaření pozitivně ovlivnil a stále ovlivňuje hospodaření krajů a regionálních rad. Stále více se prosazuje princip jeho **preventivního působení**, což se promítá nejen do počtu zjištěných chyb a nedostatků, ale i do jejich operativní nápravy. Lze konstatovat, že nemalou úlohu v tomto procesu má i vysoká úroveň znalostí potřebné problematiky ze strany zaměstnanců krajských úřadů, kteří mnohdy do určité míry plní i funkci krajských metodiků pro oblast hospodaření obcí a DSO.

V rámci přezkoumávání hospodaření došlo i ke změnám struktury zjišťovaných chyb a nedostatků.

Nejčastěji byly zjišťovány chyby a nedostatky v oblasti účetnictví.

Jednotlivé kraje a regionální rady byly mj. ve sledovaném období rovněž upozorňovány na rizikové oblasti související s jejich hospodařením.

2. Přezkoumávání hospodaření obcí, městských částí hl. m. Prahy a dobrovolných svazků obcí (DSO)

Na základě porovnání počtu obcí, městských částí a DSO, jejichž přezkoumávání hospodaření prováděli auditoři (auditorské společnosti), krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy v letech 2008 - 2011 se ukazuje, že počty těchto subjektů se v jednotlivých letech podstatně neměnily. To jen potvrzuje již několik let platný vývoj. Nadále také platí, že u hl. m. Prahy je meziročně rostoucí počet jím přezkoumávaných městských částí.

Tabulka č. 3: Vývoj zabezpečení přezkoumání hospodaření obcí a DSO

	Počet obcí a MČ hl. m. Prahy				Počet DSO			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Počet přezkoumaných ÚC	6300	6300	6301	6302	791	781	772	763
KÚ a Magistrátem hl. m. Prahy	5424	5402	5401	5411	544	556	562	571
při přezkoumání vykonáno KÚ/MHMP dílčích kontrolních akcí celkem, z toho	9327	9244	9445	9212	1086	1104	1123	1135
<i>dílčích přezkoumání</i>	3903	3842	4044	3801	543	549	562	565
<i>jednorázových přezkoumání</i>	1515	1554	1353	1607	1	5	0	5
<i>konečných přezkoumání</i>	3909	3848	4048	3804	542	550	561	565
auditorem a auditorskými společnostmi	876	898	900	891	247	225	210	192

Zdroj: IS MPP

(a) Zabezpečení a plán

Na základě plánu se vykonávají do konce kalendářního roku dílčí přezkoumání za předchozí část kalendářního roku a po skončení kalendářního roku se vykonávají dílčí přezkoumání (konečná) za zbývající část předchozího kalendářního roku a jednorázová přezkoumání za celý předchozí kalendářní rok. Jednorázová přezkoumání může uskutečnit krajský úřad u obcí, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob.

Obcím, hl. m. Praze a jejím městským částem a DSO je zákonem umožněno zadat přezkoumání svého hospodaření auditorovi (auditorské společnosti) nebo o přezkoumání hospodaření požádat krajský úřad, v případě městských částí hl. m. Prahy požádat Magistrát hl. m. Prahy. Obdobně může postupovat i hl. m. Praha, které může požádat o přezkoumání svého hospodaření Ministerstvo financí nebo zadat přezkoumání svého hospodaření auditorovi. V roce 2011 se jednalo o **6 245 obcí** (mimo hl. m. Prahy), **57 městských částí hl. m. Prahy** a **763 DSO**.

Krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy při přezkoumání hospodaření obcí, DSO a městských částí postupovaly v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 420/2004 Sb. a ostatními právními předpisy a. v souladu s vlastními vnitřními směrnici, zabývajícími se problematikou přezkoumání hospodaření.

Krajské úřady přezkoumaly ve sledovaném období hospodaření u **5 370 obcí**, tj. 86 % z jejich celkového počtu, a **571 DSO**, tj. 74,7 % z jejich celkového počtu.

Magistrát hl. m. Prahy vykonal přezkoumání hospodaření u **41 městských částí**, tj. 71,9 % jejich celkového počtu.

Vývoj zabezpečení přezkoumání hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí a městských částí od roku 2006 je uveden v [příloze č. 1](#).

(b) Výsledky přezkoumání hospodaření zabezpečované krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy

Při přezkoumání hospodaření za rok 2011 bylo krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy zjištěno celkem **10 477** chyb a nedostatků.

Z pohledu předmětu přezkoumání hospodaření za rok 2011 byly zjištěny chyby a nedostatky především v:

- účetnictví vedené územním celkem, a to v 55,1 %,
- plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků, a to v 32,7 %.

Příklady zjišťovaných chyb a nedostatků:

- nebyly dodrženy stanovené postupy při vedení účetnictví,
- nebyly zjištěny skutečné stavy majetku a závazků,
- nebyla splněna povinnost uskutečnit rozpočtová opatření v případě změn ve finančních vztazích k jinému rozpočtu nebo v případě, že hrozilo nebezpečí vzniku rozpočtového schodku,
- nebylo účtováno k okamžiku uskutečnění účetního případu při převodech vlastnictví k nemovitostem, které podléhaly vkladu do katastru nemovitostí,
- nebylo uskutečňováno finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem,
- nebylo uzavřeno projednání závěrečného účtu vyjádřením v souladu se zákonem,
- nebyla podána písemná informace přezkoumávajícímu orgánu o přijetí opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření do 15 dnů od projednání závěrečného účtu,

- nebyla zajištěna předběžná řídicí kontrola plánovaných a připravovaných operací,
- nebylo ověřeno inventarizací, zda skutečný stav majetku odpovídá stavu vedeného v účetnictví,
- nebyla prováděna pravidelná, systematická a úplná kontrola vlastního hospodaření,
- nebyla přijata nebo nebyla splněna opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených v zápisu z dílčího přezkoumání hospodaření nebo ve zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření.

V příloze č. 2 je graficky znázorněno porovnání plnění nápravných opatření z pohledu nejčastěji zjišťovaných chyb a nedostatků u územních celků, kde přezkoumání hospodaření vykonal krajský úřad / Magistrát hl. m. Prahy. Úplný rozbor klasifikace závažnosti chyb a nedostatků, resp. typu porušení zjištěných při přezkoumání hospodaření za rok 2011 krajskými úřady / Magistrátem hl. m. Prahy je graficky znázorněn v příloze č. 3.

(c) Náprava zjištěných chyb a nedostatků

Územní celky mají povinnost přijmout opatření k nápravě chyb a nedostatků uvedených v zápisech z dílčích přezkoumání a ve zprávách o výsledcích přezkoumání hospodaření a informovat přezkoumávací orgán o jejich přijetí, resp. plnění (§ 13 odst. 1 a 2 zákona č. 420/2004 Sb.). Přezkoumávací orgány jsou oprávněny kontrolovat plnění opatření (§ 13 odst. 3 zákona č. 420/2004 Sb.).

Na základě uskutečněných dílčích přezkoumání hospodaření v průběhu roku a jejich výsledků byl vytvořen časový prostor pro případné odstranění zjištěných chyb a nedostatků. Dílčí přezkoumání vykonávaná v průběhu běžného roku a na počátku roku následujícího daly územním celkům možnost chyby a nedostatky zjištěné v rámci těchto dílčích přezkoumání odstranit. Tím bylo umožněno snížit rozsah chyb a nedostatků uváděných ve zprávě o výsledku přezkoumání, která jako součást závěrečného účtu je zveřejňována na úřední desce a projednávána v orgánech územních celků.

(d) Porovnání výsledků přezkoumání za rok 2010 a 2011 zabezpečované krajskými úřady a Magistrátem hl. m. Prahy

Tabulka č. 4: Porovnání průběhu a výsledků přezkoumání obcí a městských částí hl. m. Prahy

(kde přezkoumání hospodaření u obcí a městských částí vykonaly krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy)		2010		2011	
		počet obcí / MČ	%	počet obcí / MČ	%
V průběhu přezkoumání (I)	bez chyb	2575	47,68	2862	52,89
	jen méně závažné chyby a nedostatky	1325	24,53	1071	19,79
	závažné chyby a nedostatky	1501	27,79	1478	27,32
průběh Celkem		5401	100	5411	100
Po ukončení přezkoumání (II)	bez chyb	3222	59,65	3425	63,30
	jen méně závažné chyby a nedostatky	1121	20,76	957	17,69
	závažné chyby a nedostatky	1058	19,59	1029	19,01
závěr Celkem		5401	100	5411	100

Zdroj: IS MPP

Rozdíl (II) – (I)	bez chyb	+ 647	+ 563
	jen méně závažné chyby a nedostatky	- 204	- 114
	závažné chyby a nedostatky	- 443	- 449

Z celkového počtu **5 411 obcí a městských částí hl. m. Prahy**, jejichž hospodaření přezkoumaly krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy, byl výsledek přezkoumání hospodaření za rok 2011 následující:

- **3 428 obcí a městských částí hl. m. Prahy (63,30 %) – nebyly zjištěny chyby a nedostatky,**
- **957 obcí a městských částí hl. m. Prahy (17,69 %) – zjištěny jen méně závažné chyby a nedostatky,**
- **1 026 obcí a městských částí hl. m. Prahy (j. 19,01 %) – zjištěny závažné chyby a nedostatky.**

Údaje v [tabulce č. 4](#) dokumentují chyby a nedostatky zjištěné v celém průběhu přezkoumání hospodaření za roky 2010 a 2011. V rámci přezkoumání byly každoročně zjištěny nedostatky v hospodaření u cca 60 % územních celků, jejichž hospodaření podléhalo přezkoumávání hospodaření podle zákona č. 420/2004 Sb. V průběhu přezkoumání hospodaření došlo v řadě případů k nápravě zjištěných chyb a nedostatků.

Poměr méně závažných a závažných chyb a nedostatků byl v roce 2010 a v roce 2011 téměř na stejné úrovni. Rozhodující výsledky přezkoumání hospodaření, na jejichž základě jsou projednávány závěrečné účty, jsou obsaženy v příslušných zprávách o výsledku přezkoumání hospodaření. V nich je počet zjištěných chyb a nedostatků nižší. To vyplývá z vlastního systému přezkoumávání hospodaření, v jehož rámci musí být pro zákonem stanovené územní celky uplatněn institut **dílčích přezkoumávání hospodaření**. Na jejich základě byl vytvořen časový prostor pro možné napravení zjištěných chyb a nedostatků. Tím se **naplňuje preventivní charakter** tohoto typu kontroly.

(e) Přezkoumání hospodaření zabezpečované auditorem

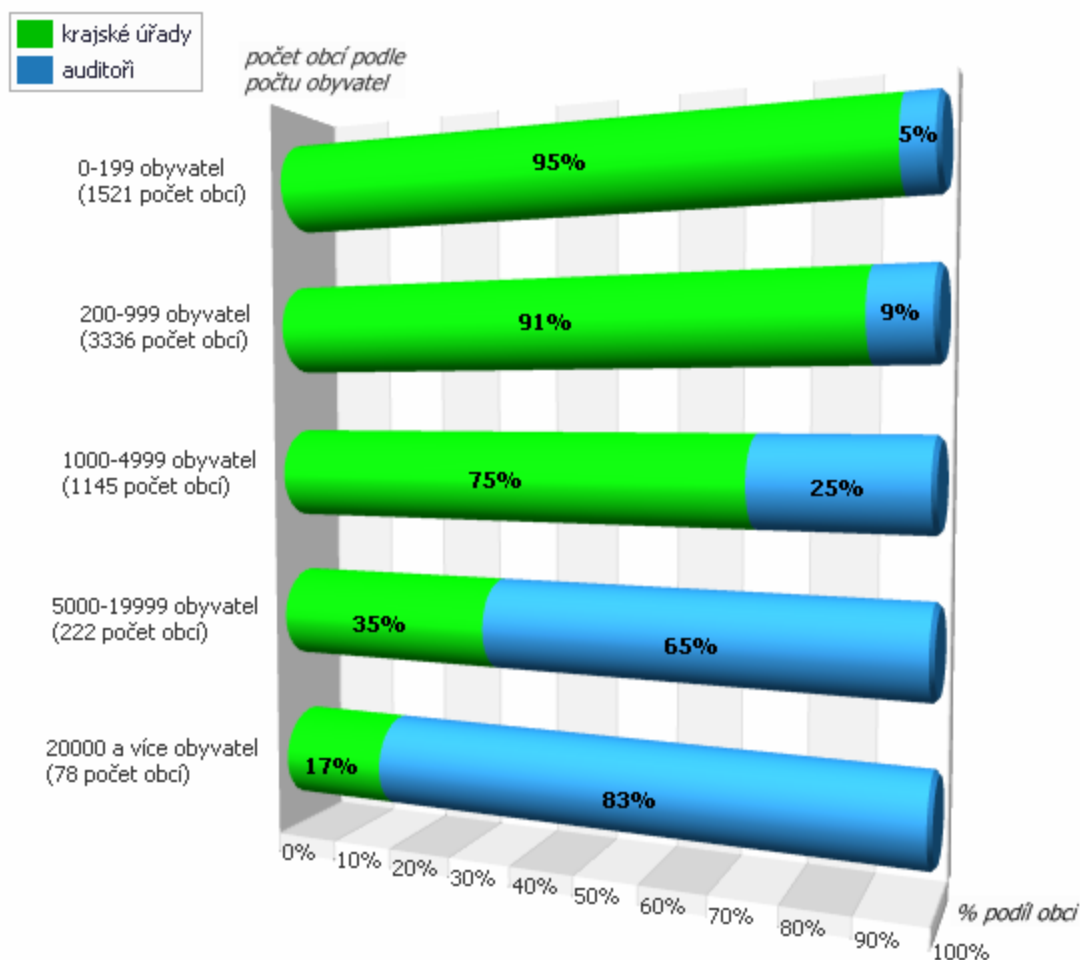
V případě přezkoumání hospodaření obcí, DSO a městských částí, zajišťované auditory a auditorskými společnostmi byly za rok 2011 chyby a nedostatky zjištěny u 60 obcí, DSO a městských částí hlavního města Prahy z celkového počtu 1084 (bez hlavního města Prahy), To představuje cca 8,2 % z přezkoumávaných subjektů. Z uvedeného vyplývá, že počet obcí, DSO a městských částí, u nichž byly auditorem nalezeny chyby a nedostatky, je výrazně nižší. Příčiny této skutečnosti vyplývají mj. i ze struktury obcí podle velikosti, které přezkoumávají auditoři a krajské úřady.

Tabulka č. 5: Porovnání výsledků přezkoumání hospodaření za roky 2010 a 2011

	přezkoumané obce	2010		2011	
Krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy	počet celkem	5 401	x	5 411	x
	bez chyb	3 222	59,7%	3 425	63,3%
	chyby a nedostatky	2 179	40,3%	1 986	36,7%
	rizika (RZ)	109	x	148	x
Auditoři a auditorské společnosti	počet celkem	722	x	729	x
	bez chyb	648	89,8%	669	91,8%
	chyby a nedostatky	74	10,3%	60	8,2%
	rizika (RZ)	98	x	87	x

Zdroj: IS MPP

Graf č. 1: Struktura obcí vč. městských částí hl. m. Prahy podle velikosti, které přezkoumávají auditoři a krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy

Zdroj: IS MPP

Auditoři ve srovnání s kontrolory krajských úřadů přezkoumávali větší územní celky. Auditoři z celkového počtu obcí nad 20 000 obyvatel přezkoumávali 90 %, krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy přezkoumávaly 95 % obcí, městských částí hl. m. Prahy do 200 obyvatel.

Z celkového počtu přezkoumávaných územních celků krajskými úřady, Magistrátem hl. m. Prahy, auditory a auditorskými společnostmi byly chyby a nedostatky častěji uváděny ve zprávách o výsledku přezkoumání hospodaření kontrolory krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy. Auditoři v některých případech zjištěné chyby a nedostatky nezahrnovali do zpráv o výsledku přezkoumání hospodaření, nýbrž je uváděli do jiných písemností předávaných přezkoumávanému subjektu např. do průvodních dopisů ke zprávě.

(f) Přezkoumání hospodaření a správní delikty

Při přezkoumání hospodaření za rok 2011 bylo také vyhodnocováno, zda se jednotlivé územní celky při svém rozpočtovém hospodaření nedopustily správního deliktu vymezeného ustanovením § 22a a § 22b zákona č. 250/2000 Sb.

Podezření ze správního deliktu podle výše uvedených ustanovení bylo zjištěno u 324 územních celků. Tato skutečnost však ještě neznamená, že k naplnění skutkové podstaty správního deliktu skutečně došlo, protože konečné vyhodnocení závisí na výsledku správního řízení.

(g) Dílčí shrnutí

Ze zpráv o výsledku přezkoumávání hospodaření vyplývá, že v rámci přezkoumání jsou každoročně zjišťovány nedostatky v hospodaření u více než 45 % subjektů, jejichž hospodaření podléhá přezkoumávání hospodaření podle zákona č. 420/2004 Sb.

Rozhodující výsledky přezkoumání hospodaření, na jejichž základě jsou projednávány závěrečné účty, jsou obsaženy v příslušných zprávách o výsledku přezkoumání hospodaření (vyhotovených v dubnu až červnu následujícího roku).

Výsledky přezkoumání hospodaření jsou využívány jako informace o zákonnosti hospodaření jak pro zastupitelstva územních celků, tak pro občany.

V [příloze č. 4](#) je uveden rozbor přezkoumání hospodaření za rok 2011, kde přezkoumání hospodaření u obcí vykonal krajský úřad / Magistrát hl. m. Prahy, z pohledu průměrného počtu zjištěných chyb a nedostatků na jednu obec. Jedná se o znázornění průměrného počtu všech zjištěných chyb a nedostatků u obcí v jednotlivých krajích. Krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy přezkoumaly 5 411 obcí / MČ (bez DSO). Celkově bylo v ČR zjištěno u obcí 10 tis. nenapravených chyb a nedostatků. Na jednu obec bylo zjištěno v průměru 1,8 chyb a nedostatků, z toho méně závažných byla jedna chyba na jednu obec a závažných nedostatků bylo v průměru 0,8 chyb na jednu obec.

Podrobný rozbor výsledků přezkoumání hospodaření za rok 2011 podle krajským úřadů, Magistrátu hl. m. Prahy, auditorů a auditorských společností v procentním vyjádření závažnosti zjišťovaných chyb a nedostatků je uveden v [příloze č. 5](#).

Porovnání výsledků přezkoumání hospodaření za rok 2010 a 2011 z pohledu porušování právních předpisů, tj. kde přezkoumávání hospodaření vykonaly krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy je uveden v [příloze č. 6](#).

3. Zajišťování činností podmiňujících výkon přezkoumání hospodaření

Výkon přezkoumávání hospodaření je podmíněn i dalšími činnostmi, mezi něž patří zejména **dozorová činnost** nad přezkoumáním hospodaření, **kontrola výkonu přenesené působnosti** přezkoumání hospodaření obcí, DSO a městských částí hlavního města Prahy a **metodické řízení** procesu přezkoumání hospodaření.

(a) Dozor nad dodržováním zákona

Na základě ustanovení § 20 zákona č. 420/2004 Sb. vyplývá pro **Ministerstvo financí povinnost vykonávat dozorovou činnost**, kterou lze posoudit věcnou správnost uskutečněných přezkoumání hospodaření obcí, městských částí a DSO.

Dozory nad přezkoumáním hospodaření jsou zcela specifickou **následnou kontrolní činností**, která probíhá po ukončení přezkoumání hospodaření za předchozí kalendářní roky. Uskutečňují ji kontrolní skupiny složené ze zaměstnanců Ministerstva financí a finančních ředitelství na základě pověření Ministerstva financí.

Dozorová činnost je zaměřena na prověřování výsledků přezkoumání hospodaření uskutečněných krajskými úřady, Magistrátem hlavního města Prahy a auditory a auditorskými společnostmi.

V hodnoceném období za roky 2008 až 2010 bylo vykonáno celkem 77 dozorů. Celkový počet dozorů oproti minulému období, tedy od 1. 7. 2010 do 30. 6. 2011, se zvýšil o 18 vykonaných dozorů.

Ze získaných poznatků z dozorů vykonaných nad přezkoumáním hospodaření vyplývá, že:

- v některých případech, kdy přezkoumání hospodaření bylo vykonáno auditorem nebo auditorskou společností, nebylo smluvně zabezpečeno, že bude vykonáno v souladu se zákonem č. 420/2004 Sb.,
- zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření často neobsahovaly náležitosti stanovené zákonem č. 420/2004 Sb., např.:
 - o nebyl uveden popis zjištěných chyb a nedostatků s odvoláním na platný zákon,
 - o u chyby a nedostatku nebylo uvedeno označení dokladů a jiných materiálů, ze kterých zjištění vychází,
 - o nebyly přezkoumávány:
 - plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků,
 - účetnictví vedené územním celkem,
 - nakládání, hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku, stav pohledávek a závazků.

Počet a výsledky dozorů státu nad přezkoumáním hospodaření za roky 2008, 2009 a 2010 jsou graficky znázorněny v přílohách [č. 7](#) a [č. 8](#).

Poznaky získané z jednotlivých dozorů byly dalším podkladem pro jednání Ministerstva financí s Výborem pro veřejný sektor Komory auditorů ČR. Pravidelně uskutečňované vzájemné schůzky mají za cíl sjednotit postupně činnost všech přezkoumávajících orgánů tak, aby byl zajištěn jednotný postup při přezkoumávání hospodaření a srovnatelnost zjištění.

(b) Metodické řízení procesu přezkoumávání

Jednotná **metodická působnost Ministerstva financí** v oblasti výkonu přezkoumávání hospodaření vyplývá z ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 420/2004 Sb.

K zabezpečení cílů metodické činnosti jsou využívány nejen poznatky získané při kontrolách výkonu přenesené působnosti, ale také poznatky z uskutečněných dozorů.

Úspěšný výkon přezkoumání hospodaření ze strany jednotlivých krajských úřadů a Magistrátu je do značné míry podmíněn jeho metodickým řízením ze strany Ministerstva financí a koordinací jednotlivých činností tak, aby byly používány nejen jednotné postupy a formy výkonu přezkoumání hospodaření, ale aby byl jednotný i jeho vlastní obsah. Nedílnou součástí činnosti Ministerstva financí je rovněž **koordinace používaných metod** přezkoumávání hospodaření v rámci celého systému, tzn. na úrovni všech přezkoumávajících orgánů (Ministerstva financí, krajských úřadů a Magistrátu).

Za účelem koordinace pracovních postupů při přezkoumání hospodaření a pro dozorovou činnost nad přezkoumáním hospodaření byly **vytvořeny metodické týmy. Jejich výsledkem byla mimo jiné i aktualizace číselníku chyb a nedostatků.**

Z důvodu zlepšení a zkvalitnění koordinační činnosti při přezkoumání hospodaření byla uskutečňována pravidelná jednání s Výborem pro veřejný sektor Komory auditorů České republiky. Dále byla metodická činnost **konzultována s odborem dozoru a kontroly Ministerstva vnitra.**

Pro kontrolory vykonávající přezkoumání hospodaření a dozor nad přezkoumáním hospodaření byly realizovány **vzdělávací akce.** Průběžně byly aktualizovány informace týkající se přezkoumávání hospodaření umístěné na webových stránkách Ministerstva financí.

(c) Kontrola výkonu přenesené působnosti

Proces kontroly výkonu přenesené působnosti v oblasti přezkoumávání hospodaření je upraven usnesením vlády ČR č. 1181 ze dne 18. října 2006 o Postupu ústředních orgánů státní správy, krajských úřadů a Magistrátu hlavního města Prahy a územně členěných statutárních měst při realizaci systému **dozoru a kontroly** územních samosprávných celků.

V období od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2012 byly uskutečněny kontroly výkonu přenesené působnosti u **6** krajských úřadů.

Poznatky získané při kontrole výkonu přenesené působnosti v oblasti přezkoumávání hospodaření na jednotlivých krajských úřadech je možné shrnout následovně:

- jednotlivé krajské úřady vykonávají přezkoumání hospodaření všech obcí a dobrovolných svazků obcí, které krajský úřad požádaly o přezkoumání hospodaření nebo u nichž musí krajský úřad podle ustanovení § 4 odst. 9 zákona č. 420/2004 Sb. přezkoumání vykonat,
- vlastní činnost krajských úřadů na úseku přezkoumávání hospodaření je možné u většiny krajů rozdělit do dvou základních oblastí, a to na vlastní výkon přezkoumání hospodaření a na metodickou činnost ve vztahu k obcím a DSO.

Ze získaných poznatků vyplývá, že ani v jedné z uvedených oblastí nebyla zjištěna žádná zásadní pochybení.

(d) Informační systém, modul plánování a přezkoumávání (IS MPP)

Specifickou problematiku metodické činnosti představuje celostátní informační systém modul plánování a přezkoumávání (IS MPP). Jedná se o účinnou softwarovou podporu vlastního kontrolního procesu přezkoumávání hospodaření a dozoru státu nad přezkoumáním hospodaření, a to počínaje plánováním a konče vyhodnocováním kontrolních akcí.

IS MPP aktivně používá více než 200 uživatelů, a to zaměstnanci Ministerstva financí, krajů a hl. m. Prahy a zaměstnanci finančních úřadů.

IS MPP obsahuje jednotný číselník chyb a nedostatků (správce Ministerstvo financí), čím jsou vytvořeny předpoklady pro **jednotné posuzování zjišťovaných chyb a nedostatků**. **Do IS MPP byl implementován tzv. „typový program“, který obsahuje metodické pokyny pro přezkoumání hospodaření a pro dozorovou činnost.**

IS MPP tvoří základní moduly – modul plánování, modul přezkoumávání a modul dozory, které mimo jiné umožňují zaznamenávat chyby a nedostatky a zjištění z dozoru, včetně jejich popisu, zařazení až na úroveň konkrétního ustanovení právního předpisu včetně přiřazení závažnosti (§ 10 odst. 3 zákona č. 420/2004 Sb.). Vytváří automatizované dokumenty např. pověření, oznámení, zápis z dílčího přezkoumání a zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření. Oba moduly pro výkon přezkoumání a dozory jsou vzájemně propojené. Mimo to IS MPP je postupně rozšiřován i o funkcionality umožňující následnou analýzu poznatků z přezkoumání hospodaření a dozorové činnosti. Do budoucna se předpokládá:

- zajištění transformace metodických postupů do systémové podoby,
- rozšířit IS MPP o modul statistiky s cílem prohloubit analýzu výsledků přezkoumávání hospodaření a poznatků z dozorové činnosti v této oblasti,
- vytvořit softwarové rozhraní mezi IS MPP a státní pokladnou (CSÚIS) obsahující účetní informace územních celků.

C. Závěr a doporučení

(a) Závěr

Přezkoumávání hospodaření územních celků plní svou funkci v rámci platného právního rámce. V současné době je jediným integrovaným systémem kontroly hospodaření územních celků, kterou vykonává tým vysoce kvalifikovaných kontrolorů z Ministerstva financí, krajských úřadů, Magistrátu hlavního města Prahy a územních finančních orgánů.

Výsledky přezkoumávání hospodaření územních celků jsou zdrojem cenných informací o celkovém hospodaření a jeho zákonnosti pro zastupitelstva územních celků, a to i pro občany obcí, krajů (musí být zveřejněny na úřední desce) a pro státní správu. Současně jsou i podkladem pro případná opatření k dosažení žádoucího stavu.

Na základě výsledků a analýz z dozorové činnosti dochází průběžně k úpravám metodiky přezkoumávání hospodaření a metodiky dozoru státu nad výkonem přezkoumávání hospodaření. Soustavně je tak usměrňován výkon přezkoumávání hospodaření jako auditu ve veřejné správě.

(b) Doporučení

K dalšímu prohloubení **účinnosti přezkoumání hospodaření** se navrhuje realizace následujících opatření:

- Posílit metodickou činnost Ministerstva financí při řízení přezkoumávání hospodaření:
 - rozšiřovat činnost metodických týmů složených ze zástupců krajských úřadů, územních finančních orgánů a Výboru pro veřejnou správu Komory auditorů ČR,
 - dále prohlubovat analytickou činnost a k tomu využívat podklady ze systému IS MPP,
 - rozvíjet IS MPP, jehož cílem je vybudovat komplexní a vzájemně provázaný integrovaný systém přezkoumávání hospodaření. Vytvořit rozhraní mezi státní pokladnou (CSÚIS) obsahující účetní informace územních celků a IS MPP; rozšířit IS MPP o modul statistiky s cílem prohloubit analýzu výsledků přezkoumávání hospodaření a poznatků z dozorové činnosti v této oblasti,
 - využívat nadále poznatky z dozorové činnosti vykonávané územními finančními orgány;
 - akceptovat některá doporučení Ministerstva vnitra uvedené v Hodnotící zprávě k výsledkům kontrol výkonu přenesené a samostatné působnosti svěřené orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy;
 - dále rozšiřovat spolupráci s územními finančními orgány při vlastním výkonu přezkoumávání hospodaření i dozorové činnosti.
- Rozšiřovat spolupráci s Výborem pro veřejnou správu Komory auditorů.
- V souladu s plánem přezkoumání hospodaření krajů a Regionálních rad regionů soudržnosti opětovně vykonat přezkoumání hospodaření 13 krajů a 7 Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2012.
- V souladu s Plánem stanoveným Ministerstvem vnitra zabezpečit výkon kontroly přenesené působnosti na úseku přezkoumávání hospodaření a získané poznatky promítat do systémové činnosti související s procesem přezkoumávání hospodaření.
- Rozvíjet výkon dozorů nad přezkoumáním hospodaření, vykonaných krajskými úřady, Magistrátem hl. města Prahy a auditory, a za tím účelem vytvářet společné kontrolní skupiny s pracovníky kontroly oddělení finančních kontrol finančních ředitelství.
- Rozvíjet informační systém modul plánování a přezkoumávání, jehož cílem je vytvořit komplexní a vzájemně provázaný integrovaný systém přezkoumávání hospodaření. Za tímto účelem provést analýzu možnosti rozšíření datové základny IS MPP o další potřebné údaje; umožnit v systému IS MPP u územních celků indikaci pověřených obcí

a obcí s rozšířenou působností. Dále pak zanalyzovat možnost vytvoření rozhraní mezi státní pokladnou (CSÚIS) obsahující účetní informace územních celků a IS MPP.

- I nadále pokračovat v metodické činnosti, úzce spolupracovat s krajskými úřady a Magistrátem hlavního města Prahy na dalším zdokonalování systému přezkoumávání hospodaření; za tím účelem organizovat potřebné vzdělávací a školicí akce, resp. pokračovat v činnosti metodických týmů pro přezkoumání hospodaření a dozorovou činnost nad přezkoumáním hospodaření.
- Dále posilovat spolupráci s příslušnými územními finančními orgány, která se osvědčila a bez níž by bylo problematické povinností Ministerstva financí beze zbytku dostát.

